

Ի Ա Յ Ա Ր Ի

፳፻ 22

1906 JUL 28 7.

(2. 8. 15)

ЧАСОВЫЙ ЛЕП

Խմբագրութեանը, եթէ հարկ համարի, համար օտեւիդ է կոմ
 1882 թ. 10 միայն կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութեաները: Պար
 1882 թ. 10 րդ չէ վերահրատարակեն, չհրատարակեն:

Ծանուցման 1 միջակերբը 1 սանդիկակաթի 1 քլ/սաղ իրը 2 սանդիկի :

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la
Rédaction : Rue Beaumont, 9.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԹԻԻՐՔԵՐ

Ոգչատական թիւրքերու պարագլուխներէն, իշխան Սապահէտտին որ ոչ մի առիթ չը փախցունենը Հայկական նահանգներու մէջ գործադրուելի բարենորոգմանց գաղափարին դէմ մարտնչելու, այնպիսի պատճառաբանութիւններ մէջ կը բերէ, որոնք խնդրէն աւելի իրենց ներքին նպատակն ու քաղաքականութիւնը կը լուսաբանեն :

Թե ինչո՞ւ ազատական թիւրքե-
րը այդքան կը խրտչին Հայաստանի
բարենորոգման շուքէն, ատիկա դի-
րաւ կը հասկցուի: Ապագայ թիւրք
կառավարութիւնը ներկայացնող կամ
ներկայացնել ցանկացող այդ «երի-
տասարդները» չեն կրնար հանդու-
րժել որ երկրին այսօրուայ նման սան-
ձարձակ և ինքնազուլս տիրապետե-
լու առանձնաշնորհումէն իրենք զեր-
կուած մնան . . . :

Եւ առոր համար շատ անուղիղ և զարտուղի միջոցներով և փաստերով կռուիլ կուզեն : Կըսեն թէ Հայկական զաւաճներու մէջ Հայերը մեծամասնութիւն չեն կազմեր , առանց ըսելու սակայն թէ Հայաստանի միւս բնակիչներէն — թիւրք , քիւրդ , ասորի , և . զիտ , զազա , չէրքէզ նայլն , — որը՝ մեծամասնութիւն կը կազմէ :

Թողունք որ Հայերու այդ նուա-
զութեան պատճառներու մէջ իրենց
խաղաղիկ Թիւրքերն այնքան եռան-
դուն դեր մը կատարած են ու կը
կատարեն, բայց նորէն այդ ենթադ-
րական առարկութիւնն ինքնին շահե-
կանութենէ զուրկ է։ Ո՞վ ըսաւ որ
Հայաստանը բարեկարգուի մի միայն
Հայերոջ հաւասր և կամ թէ անկէ մի
միայն Հայերը պիտի օգտուին, Թիւր-
քերու և այլոց իրաւունքները ոտնա-
տակ պիտի ըլլան հոն։

Իշխանը կընդունի՞ որ Հայերն ի-
րենց քաջած այնքան նեղութիւննե-
րու, արեան և մանաւանդ ապագայ
անասողութեան հանդէպ, մարդու
պէս ապրելու համար իրենց հայրե-
նիքը բարեկարգեալ և խաղաղ տես-
ելիւ իրաւունք ունենան:

Բայց չէ՛. նոյն այդ բարեկարգու-
թեան ուրուականն է որ կը սարսա
խեցնէ թէ՛ հին և թէ՛ նոր Թիւրքե-
ր: Այդ կէտի վրայ անոնք միաբան
ն: Եւ ի՛նչպէս կուզէք որ անոնք

Համակերպելով ընդունին Թուրքիոյ
բոլոր ժողովուրդներու օրինական հա-
ւասարութիւնը, մինչ ցարդ հանաւա-
սարութիւնն էր որ իրենց կոչտ գե-
րազանցութեան, զօրութեան և միւս-
ներու տկարութեան գլխաւոր պատ-
ճառ մնացած էր:

Եւ սակայն «Երիտասարդ թիւրքերն» իրենց նպատակին հասնելու համար ոչ մի միջոցի առաջ ընկրկել չեն ուղեր։ Հակառակ բոլոր անկարելիութիւններու և անյաղթելի դժուարութիւններու, անոնք չեն վարանիր սակայն ըսել այնպիսի փալլուն խոստումներ և ցայտեցնել շողշողուն ծրագրեր, որոնց անգործադրելի ըլլալն իրենք ամենէն աղէկ գիտեն և համոզուած են։ Այսպէս, օրինակի համար շատերու մէջէն, Թիւրքիոյ բոլոր տեղական ժողովուրդներուն ինքնավարութեան և ապակեդրոնացման մտադրութիւնը, Եւ այդ ալ՝ տեսէք՝ պայմանով որ բացարձակապէս իրենց բարեացակամութեամբ ըլլայ և անրոպական զօնդրօլը — բարենորոգումներու միակ օրինաւոր և վստահելի երաշխաւորութիւնը — իսպառվտարուի և մերժուի Թուրքիոյ բարենորոգմանց խնդրէն . . . :

Աւելորդ իսկ է խորհիլ և վիճել ի.
ոնց այս կարգի խոստումներու մա.
ին, որ զուտ ժամավաճառումը պի.
տի ըլլար: Թիւրքիայի կացութենէն
և Թիւրքերու հոգեբանութենէն բո.
րորովին տգէտ ըլլալու է, ատոնց հա.
ատայալ համար:

Բայց մէկ բան մը որ կայ — և ա
ռիկայ իրականութիւն մ'է —, իրենց
ըզդի սուլթանին դէմ ունեցած հա
առակութիւնն է. անոր անհետացու
նքով իրանի կրնայ հասցնել զիրենք ի
նքն երազած վիճակին: Եւ ատոր
ամբար հայ գործունէութիւնը կամ
ործիչներու օժանդակութիւնը գե
աղանջապէս օգտակար ոյժ մը կըր
ար ըլլալ, մանաւանդ որ այդ գոր
ակցութիւնը Հայերու կողմէ՝ իրենց
ատեն ձեռնթափ ըլլալը պիտի նշա
նակէր նշանապէս, իրենց կարծիքով:

Երկու օգուտ, մէկ ձեռքով, ին-

Չուրացուի որ մեր գործիչնե-
ուն ազատական Թուրքերու հետ
լրարակցութիւնը մեծապէս պի-
տ ռոժովցնէր այս վերջինները ,
անօթ ըլլալով Հայերու ձեռնհրեցու-

թիւնն ու յանդգնութիւնը՝ թիւրք
«Երիտասարդներուն») լոկ գրչի, խօս-
քի և շատ շատ խոստումի գործունէ
ու թեան հանդէպ. բայց թէ յերաւի,
մեր հարազատ պահանջներու ուրաց-
ման գնով ըլլալիք այդ միութիւնը՝
մեզ համար ալ նոյնքան նպաստաւոր
և նպատակայարմա՞ր է :

—Ո՛չ, նախ որ թիւրքաց ընդ-
հանուր բարեկարգութիւնը ներկայ
քաղաքական պայմաններու մէջ—ներ-
քին, արտաքին—անկարելի է : Եթէ
իրենք կը հաւատան ասոր հաւանա-
կանութեան, թող իրենք լուսաւորեն
թիւրքերը : Իրենց արգելիչ չրկալ :

Յետոյ, «Երիտասարդ Թուրք-
րը» իրենց շաղկապ անպատասխա-
նատու խոստումներուն հակառակ, ա-
ռաջին պատեհ առթով իրենք իսկ
հալկական օրինաւոր պահանջները
խեղդելու համար պիտի ընեն այն,
ինչ որ իրենցմէ առջինները ըրած էին
և կընեն դեռ:

Բայց ատոնյմէ աւելի ուրիշ այժ-
մէական զլեաս յը և վտանգ յը կրնայ
հնիլ, որ մեզ Հայերիս խորհել պիտի
ոայ, անոնց մօտիկնալ մտաբերելէ ա-
ռաջ:

Սուլթանը ոչ մէկ ատեն լաւ աչ-
քով պիտի չտեսնէ և ներքէ Հայերու
արեացականութիւնը դէպի իր «ե-
րիտասարդ» անառականներ : Հայ դու-
րիչներէն ինքը Կոնստանդնուպո-
լիսէն և ապա ցուցեալ պատճառներ
ստ ունի . . . :

Ու այդ տեսակ հազիւ մտածուած՝
 շանք սկսուած՝ միուլթիւն մը քան-
 իւր համար, ինչե՛ր ըսէք պիտի չը-
 քէ: Եւ իրեն համար առկէ աւելի դիւ-
 ին ի՛նչ:

Բաւական է որ նոր հայկական
սրբ մը հրամայէ և ահա պիտի յա-
ղի այդ կարծեցեալ միութիւնն ալ,
սամաձայնութիւնն ալ, գործակցու-
իւնն ալ, ապագայի օդային ծրա-
դրներն ալ, բոլորը բոլորը, հայ ա-
ւելի մէջ խեղդելու և երկու ոտիւ
որդովուրդներու ատեւութիւնը նորէն
նախառելու :

Ասոր դէմ ի՞նչ ապահովութիւն կը
ւնենան մեզի :

Մենք որ ինքնավիճակն պետք
 ինք, մեր յոժերը, մեր կարգերը
 բացելու և զօրացնելու համար,
 Եթի ուզե՞նք մեր ազգային կեանքի

[illegible]

գնով « Երկրասարդ Թիւրքեր » ու
հացին իւր քսել :
Իշխան Սապահէտտին չը խորհրդ
այս բանի վրայ :
Մէջն-Սէ

ԱՄԵՐԻԿԱԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԲՈՒԶՎԵԼԴԻ
ՊԵՏԱՍԻԱՆԸ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԻՄՈՒՄՆԵՐԻՆ

Մեր ընթերցողները յայտնի է որ
Եւրոպացի հայասէր անուանի անձ.
Նաւորութիւններ խնդրագիր մը շըր-
կած էին Ամերիկայի Միացեալ-Նա-
հանգներին նախագահ Տ. Րուզվելդին,
խնդրելով որ իր նախաձեռնութեամբ
Հա Հէյի մէջ խաղաղական երկրորդ
Խորհրդաժողով մը գումարուելով,
Հայերի թշուառ վիճակի բարւոքման
խնդիրը նկատի առնուի այնտեղ : Նոյն
իմաստով խնդրագիրներ նախագահ
Րուզվելդին հաւաքուեցան Նաեւ զա-
նազան քաղաքների մէջ գումարուած
հայկական միգրանտները կողմէն :

Նախագահ Րուզվելդի կողմէն պե-
տական քարտուղար Մր. Րուզ' յուն-
ուար 26ին հետեւեալ պատասխանա-
գիրը ղրկած է Ամերիկացի անուանի
հայասէր Մր. Ճէյմս Պ. Րէյնոլտսին
որ վաշինգթըն կը բնակի և որ հա-
յասէր Եւրոպացիների խնդրագիրն
ինք ղրկած էր նախագահ Րուզվել-
դին, ինչպէս որ Ամենայն Հայոց կա-
թողիկոսի կողմէն ղրկուած պատուի-
րակութիւնն ալ նախագահ Րուզ-
վելդին ներկայացնողն ինք եղած էր :

« Տէ՛ր .

Նախագահը մեր պաշտօնատան
յանձնած է յայտնել ձեր յունուար
18 թուակիր նամակի ընդունուած լի-
նելը, որին հետ ներկայացուած էր և
բազմաստորագիր խնդրագիր մը Ֆը-
րանսահ, Իտալիայի, Պէրսիայի, Շուե-
տի, Տանիմարքի, Մեծն Բրիտա-
նիայի, Հոլանտի, Գերմանիայի և Ա-
ւստրիական կայսրի ազգեցիկ անձերի
և երեսփոխանների կողմէն որոնք կո-
չում կընեն նախագահին որ նախա-
ձեռնարկ լինի Թիւրքիայի հայ հա-
տակների կրած հարստահարութիւն-
ների առաջն առնուելու համար :

Խնդրողների բարձր դիրքը, և
թէ կարելի լինէր, աւելի մեծ շահա-
գրգռութիւն մը պիտի տար այդ
խնդրի որ արդէն գրաւած է նախա-
գահի ուշադրութիւնը շատ տարիներ
է ի վեր :

Այս կառավարութեան այլ և այլ
ճիւղերը կրկին ու կրկին արտայայ-
տած են ամերիկեան ժողովրդի հա-
մակրանքը ամեն երկրի հարստահար-
ւածներին և դժբաղդ Հայերին նկատ-
մամբ ալ՝ նոյն ինքն ամերիկեան ժո-
ղովրդին միջոցով : Տարակոյս չկայ
բնաւ թէ նախագահը կը փափաքի
որ Հայերն ունենան կեանքի ու ստաց-
ւածքի ապահովութիւն, ինչ որ եւրո-
պական տէրութիւնների միաբան նը-
պատակն եղած է :

Թիւրքիայի հայ հպատակների տա-
ռապանքները բարձրաձայն կաղաղա-
կեն դարձան և օգնութիւն : Այդ տա-
ռապանքներ կը վրդովեն ամբողջ
մարդկութեան մարդասիրական ըզ-
գացումները և աշխարհ միաձայն ող-

բայով դատապարտեց այն ցեղային հա-
կառակութիւնները որոնք իրար դէմ
հանցին Թիւրքիայի բնակչութեան
զանազան տարրերը : Ոչ մէկ ուղղա-
միտ մարդ կրնայ տեսնել այդպիսի
դէպքեր, առանց փափաքելու որ ոյժ
ունենար առնոց առաջն առնելու : Ես
անկեղծօրէն կը ցանկայի որ Միաց-
եալ-Նահանգներն ունենալին այդ ոյ-
ժը . բայց նոյնչափ անկեղծութեամբ
նաեւ համոզուած եմ որ Միացեալ-
Նահանգների ընելիք վանքերը, ո-
րոնք ի հարկէ անբաւական պիտի լի-
նին օրինաւոր և զօրաւոր միջամտու-
թիւն մ'ընելու, անշուշտ բան մը և
կամ ոչինչ պիտի արտադրեն և ուրիշ
տէրութեան մը գործերին ու շարժա-
ռիթներին իբրեւ պարսաւ մը նկատ-
ուելով, աւելի վնասակար քան թէ
օգտակար պիտի լինին այն դժբաղդ ա-
րարածներին որոնց բարեք մ'ընել
կուզուի :

Եմ, Տէր, Ձեր խոնարհ ծառայն
ԷԼԻՀՈՒ ԲՈՒԴ՝

ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱԻ ԳՐԱԾ ԶԱՌԸ
ԳԱՀԻՐԵԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆՆԵՐԻ
ՀԻՄՆԱՐԿԵՐԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԻ ԱՌԹՈՎ

Ահաւասիկ վսեմ . Պօղոս Նուպար փա-
շաի գրած Փրանսերէն ճառի թարգմա-
նութիւնը, որի նուիրած գրաւորը Գա-
հրէի մէջ կառուցուող հայ վարժարան-
ների հիմնարկէի հանդէսին մէջ կար-
դացուած է և որի մասին գրուած է Ար-
մենիայի նախորդ թուին մէջ :

Գերապատիւ Հայր,
Տիրուհիք և Տեառք .

Ինձ համար խորին գոհունակու-
թիւն մըն է տեսնել ձեզ հոս հաւաք-
ւած՝ մեր նոր վարժարանաց հիմնա-
կէքի հանդէսին ներկայ գտնուելու :

Ձեր ներկայութիւնը ինձ համար
ապացոյց մըն է համերաշխութեան
այն ոգւոյն, զոր ուրախ եմ անգամ
մըն ալ տեսնելով մեր ազգին մէջ : Այս
ներկայութիւնը ինձ կը ներշնչէ նաեւ
յոյսը այն ամեն յառաջդիմութեանց,
զորս մեր միացեալ կամքերը և ջան-
քերը պիտի իրականացնեն ապագայի
մը մէջ, որ յուսամ թէ մօտաւոր է :

Այս վարժարանաց հիմնարկու-
թիւնն իսկ՝ կատարուած յաջողու-
թիւն մըն է արդէն :

Մեր հիմնական վարժարանները,
արդարեւ, այլ ևս չեն համապատասխա-
ներ առողջապահութեան այն պահան-
ջութիւններուն զորս մեզի կը սովորեցնեն
արդի գիտութեան յառաջդիմութիւն-
ները, և հին շէնքերը քայքայման
այնպիսի վիճակի մէջ են որ կարելի չէր
առանց վտանգի մեր զաւակները հոն
ղրկել այլ եւս :

Ուստի անհրաժեշտ և անմիջական
պէտք մը եղաւ անոնց տեղ հաստա-
տել բոլորովին նոր շէնքեր, կեդրո-
նական և առողջարար թաղի մը մէջ
ընդարձակ և օգտակար գետնի վրայ
հիմնուած, և այդ նոր դպրոցները
կառուցանել առողջապահութեան պա-
հանջած ամեն տրամադրութեանց ըստ
կարելոյն համաձայնող յատակագի-
ծերու համեմատ, որպէս զի մեր Ազ-
գին զաւակները մարմնական հանգըս-
տութեան բոլոր պայմանները վայե-

լեն, և այս կերպով՝ պահպանեն ի-
րենց ֆիզիքական կորովն ու առող-
ջութիւնը, առանց որոյ իրենց մտա-
ւորական կարողութիւնները չեն կրը-
նար հասնիլ իրենց ազատ և ամբողջ-
ջական զարգացման :

Այդ նպատակին համար բացուած
ազգային հանգանակութեամբ անբա-
ւական գումար մը միայն գոյացած
լինելով՝ որոշուեցաւ որ անոր արդիւն-
քը գործածուի միայն Միակապար-
տէզի մը շինութեան, և միւս կողմէ՝
մեր պաշտօնական մարմիններէն պատ-
ւիրակութիւն մը, մեր Առաջնորդ Հօր
նախագահութեամբ, եկաւ ինձմէ
խնդրելու որ դիւրութիւն մը ընծա-
յնմ ազգին, մանչերու և աղջիկներու
երկու նոր դպրոցներու շինութեան
յատկացնելով այն գումարը՝ զոր, ինչ-
պէս գիտէք, Առեւտրական վարժա-
րանի մը հիմնարկութեան համար ո-
րոշած էի :

Իմ աշակցութեան ղեկավար առ-
թիւ իմ ժողովական պաշտօնակից-
ներս դիտել կուտային որ այս նախա-
կրթարանը ազգին պիտի ընծայէ ա-
ւելի անմիջական օգուտներ, քանի որ
աւելի մեծ թուով հայ տղայոց կըր-
թութեան պիտի ծառայէ, ինչ որ չը
պիտի սպասուէր Առեւտրական վար-
ժարանէ մը, որուն աշակերտաց թի-
ւը սահմանափակ պիտի ըլլար բնա-
կանաբար :

Այս փաստերէն լիապէս համոզ-
ւելով՝ չը վարանեցայ ընդունելու ինձ
ուղղուած առաջարկը, և ստանձնեցի
շինութիւնը վարժարանի երկուն՝ որոնց
առաջին քարը կը դնեմք ձեռք առ-
սօր, և որու յատակագիծը պատրաս-
տեց Մարկոսօֆ պէյ, ըստ խնդրա-
նացս, իր ճարտարագետի բարձր
ձեռնհասութեամբ լիովին յաջողելով :

Բայց ինչպէս առնելով որ այս շի-
նութեանց ծախսը համար՝ բաւական
պիտի ըլլայ միայն մէկ մասը այն գու-
մարին զոր մեր երիտասարդներուն
կրթութեան յատկացնել մտադրած
էի արդէն, որոշեցի մնացածովը հաս-
տատել թոշակներ (Bourse) որոնք պի-
տի տրուին ամենէն յաջողակ և ար-
ժանաւոր Հայ ուսանողներու, որպէս
զի միջոց ունենան կատարելագործե-
լու իրենց բարձրագոյն ուսումները
Եզրիպտոսի և կամ Եւրոպայի վարժա-
րանաց մէջ, ուր կրնան աւելի ըն-
դարձակ հմտութիւններ ստանալ, և
այսպէս յաջողիլ իրենց ընտրած առ-
պարէզներուն մէջ պատուաւոր և ան-
կախ դիրքեր գրաւելու :

Բնականաբար կը փափաքէի որ
այս թոշակներէ մի քանին օգտակար
ըլլային մեր նախակրթարանէն ելնող
չըջանաւարտ աշակերտներուն . բայց
ասոր համար՝ հարկ է որ հոն աւանդ-
ւած ուսումը զիրենք հասցնէ երկ-
րորդական վարժարաններ ընդուն-
ւելու վիճակին : Ուստի պէտք է որ չը
բաւականանանք սոսկ նիւթական յա-
ռաջդիմութեամբ մը, այլ այնպէս ը-
նենք որ անոր համապատասխան մտա-
ւորական յառաջդիմութիւն մըն ալ
ձեռք բերուի, զուգընթաց քայլերով
Այս բարեւաւեալ շէնքին մէջ պէտք է
զրուի լաւագոյն ծրագիր մ'ալ, Ուս-

տի իմ արտայայտած բաղձանքս է,
զոր վստահ եմ թէ Ազգն ալ կը փա-
փաքի՝ որ մեր վարժարանները
ասկէ յետոյ ոչ մէկ բանով ետ չըմնան
կառավարական ուրիշ նմանօրինակ
վարժարաններէն : Ցանկալի է, և նոյն
իսկ հարկ է, որ մերիններն ալ յաջո-
ղին հասնելու միեւնոյն աստիճանին
և անկէ ելնող տղաքները այնչափ լա-
զինուած ըլլան՝ որչափ ուրիշ դպրո-
ցական հաստատութեանց մէջ պատ-
րաստուած իրենց նմանները, որոն
հետ պէտք պիտի ունենան մրցելու
կենաց պայքարին մէջ, ինչ որ ալ ը-
լայ իրենց ընտրած ապարէզը :

Ազգը արդէն իսկ ունի այդ ծ-
րագիրը իրականացնելու և այդ ա-
զինքը ձեռք բերելու պէտք եղաւ
միջոցները, շնորհիւ առատաձեռնու-
թեան մեր վարժարանաց հիմնադր-
կարապետ Գալուստեանի, որ վե-
հանձնօրէն ապահոված է անոնց գո-
յութիւնը, զանոնք օգտուելով այնպի-
սի կալուածներով՝ որոնց հասոյթները
լիապէս բաւական են :

Խօսքս վնցնելու համար՝ ինձ կը
մնայ ոչ ալ ինչ՝ բայց եթէ ի խոր-
սորտի բարեմաղթութիւններ՝ մեր հի-
նարկած վարժարաններուն յաջողու-
թեան համար, այն միջոցով որ հոն
յուսով որ հոն կազմուելիք Հայկական
նոր սերունդները լաւագոյն օրեր պի-
տի վայելեն, և չպիտի կրնն իրենց
նախընթացներուն տառապանքները
Բայց, միմիայն բոլոր Հայոցս միու-
թիւնն է որ պիտի կրնայ յաջողնել
այս յոյսին իրականացումը : Մեր ճի-
գերը ամուլ մնայու կը դատապարտ-
ուին, եթէ համերաշխութեան ոգի
մը չառաջնորդուինք :

Եւ քանի որ « միութիւն » բառը
արտասանեցի, թող տրուի ինձ յոյ-
տարարելու ձեզ թէ այս գագաթում
մղուելով, և մեր ամենուն մէջ այս ազ-
գային միութեան անհրաժեշտ կար-
ւորութեանը համոզուելով՝ մի քան
բարեկամներ և ես նախաձեռնութիւն
ներ ունեցանք հիմնելու « Հայկական Բու-
րեգործական Ընդհ. Միութիւն » :

Այս միութեան կանոնագիրը ա-
րդէն իսկ պատրաստ է, և մօտեքս պի-
տի հրատարակուի ի գիտութիւն
ամենուդ . այսչափ միայն պիտի ըսեմ
հոս որ այս միութիւնը ո՛րեւէ քաղա-
քական հանգամանք չունենալով, բո-
լէ ամեն Հայու առջեւ, առանց խը-
րութեան կրօնի, տարիքի և սեռի
Այս ձեռնարկը չէ և չուզեր ըլլալ
ընդհանրական, այլ միայն Հայու աշխ-
թիւն մը, որուն միակ նպատակն
մեր Հայաստանի եղբայրներուն օգ-
նել, և անոնց նիւթական, մտաւոր
կան ու բարոյական բարեւաւորեան
աշակցիլ :

Այսպիսի նպատակ մը, Տեառք
արժանի է միացնելու ամեն բարի
մեջոգողութիւնները : Ասով ըսել կուզ-
թէ իմ յոյսս ձեր ամենուն աշակցե-
թեան վրայ է, ամեն Հայու աշխ-
ցութեան վրայ, որպէս զի կար-
ելի ըլլայ ապահովել յաջողութիւն
« Հայկական Բարեգործական Ընդհ.
Միութեան » և զայն ընել օգտակար
ու ազգային ձեռնարկ մը :

ն. վստմութեան կողմէ արտայայ-
տած գաղափարները և զգացումնե-
րը մեծ տպաւորութիւն և հրճուած-
ք թողած են ինչպէս իրենց ընտել-
ած հայրենական բնական ծափահարութիւն-
ն, և նորից անգամ ինքնազգացումն
ալ յայնչ զարթոնքով :

ՆԿԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մինչդեռ կը խորհէի թէ ի՞նչ
գործնական միջոցներ կարելի է զըտ-
նել հարուստները համոզելու համար ,
այդքան մէջ գտնուած յարմար և
կոմ' ունեցող երիտասարդներին
բարձր դաստիարակութեան մը հաս-
նելու համար օգնեն , որպէս զի թէ՛
իրենց և թէ՛ ազգին անունին փառք
և պատիւ բերեն , կը խորհէի նաեւ որ
եթէ այդ հարուստներէ մին կամ եր-
կուս գոնէ սկսէր ձեռնարկ մ'ընել
սա ազնիւ գործին համար , շատեր
փոխ նախանձէին և ելեքտրական ու-
նէ մը մղուելու պէս յօժարակամ պի-
տի գրադէին նոյն խնդրով :

Սակայն , յանկարծ միտքս եկաւ
թէ Մարտէյլի հայ գաղթականու-
թիւնը ընթերցարան չունի : Ի՞նչ ե-
ղան այն գիրքեր զորս բարեխիտակ
Սիւսիսեան և Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.
աշխատեցան հայթայթել ընթերցա-
րան մը կազմելու համար : Քիւրդե-
րուն ո՞ր աշխրէթը կամ Համիտիէ ո՞ր
գունդը եկաւ զայն զարկաւ ու աւե-
րեց , որ հետքն անգամ չմնաց և ըն-
թերցարանը անկաշնեւի կերպով
փակուց :

ԵՆԻՈՒՆԻՆ ՅԱԿՈՎԸ

ՀԱՅ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐ ԲԱՐԻՁԻ ՄԵՋ

Բարիքի Matin օրաթերթի մարտ
19ի թուին մէջ կը կարդանք . « Վեր-
ջին կոտորածներին պատճառով իրենց
երկրէ վտարուած և ամենախեղճ վի-
ճակի մէջ այս միջոցին Բարիք հասած
12ի չափ Հայերի խումբ մը՝ կերելի
թէ իրենց հայրենակիցներէ կազմը-
ած Բարեգործական ընկերութեան
մասնաժողովը իրենց նպատակ տալ մեր-
ած լինելով , երէկ (կիր.) առաւօտ
գիացին լաւ-կուսման փողոցի Հայոց
եկեղեցին և այնտեղ տեսակ մը ցոյց
ըրին որ ոստիկանութիւնը միջամտե-
լու պարտաւորեցաւ : »

ԵՐԱՆԵՆԵՍ ԱԼԹՈՒՆԵԱՆԻ ՅԵՇԱՍԱԿԻՆ

Բարիք հրատարակող L'Echo
Arménien ամսաթերթի (1) տնօրէն-
ութեան Տիար Տիգր. Ասլանկիւ իր
թերթի փետրուարի ամսաթուին մէջ
կը յայտարարէ որ Պարսկաստանցի
հայագիր Թովհանէս Ալթունեանի
(Jean Althen. 1709-1774) յիշատակին
համար Յրանաւի Ավինեոն քաղաքի
հրապարակներէ մէկին վրայ կանգ-
նուած չքեղ արձանի ստորոտը պսակ
մը պիտի դրուի առաջիկայ նոյեմբեր
միջինին :

(1) Echo Arménien կը հրատարակ
ան իւրիւր մէջ տարիէ մ'ի վեր : Տարե-
կան 10 ֆր. արտասահմանի համար : Հաս-
ցէ 65, Grande-Rue, Maisons Alfort :

19ի կիրակի օր , Է. քո-Արմէնիէն ամ-
սաթերթի կողմէն : Այս ցոյցին մաս-
նակցիլ ուղղող Հայերը կրնան դիմել
յիշեալ լրագրի գրասենեակը :

Ինչպէս ասկէ առաջ հրատարակ-
ւած է մի քանի լրագիրներէ մէջ ,
Թովհանէս Ալթունեան մտցուցած է
տորոնի մշակութիւնը Յրանաւի մէջ .
և թէեւ ինք թշուառութեան մէջ մե-
ռած , բայց մահէն յետոյ արժանացած
է Յրանաւի ժողովրդի երախտագի-
տութեան ցոյցին , ի յիշատակ իրեն
արձան մը կանգնուելով :

ՀԱՅ ԹԻՒՐԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՌՈՂՈՎԸ
ԹԻՖԼԻՍԻ ՄԵՋ

Մեր նախորդ թուով «Հայեր ի
Ռուսիա» բաժնին մէջ մի քանի տողով
հրատարակած էինք թէ Հայերի և
թիւրքերի ներկայացուցիչներէն կաշ-
մուած համաժողով մը գումարուած է
կովկասի փոխարքայութեան պալա-
տին մէջ , հայաթիւրքական ընդհա-
րուումներին բոլորովին վերջ մը տըր-
ւելու նկատմամբ խորհրդակցելու հա-
մար : Այդ համաժողով կը շարու-
նակէ իր նիստեր և որովհետեւ հոն ե-
ղած վիճաբանութիւններն ու ազա-
տօրէն յայտնուած կարծիքները վե-
րին աստիճանի հետաքրքրական են
քանի որ կովկասի այդ ընդհարում
ներ ամէն կողմի Հայերի ալ ուշադ-
րութիւնը գրաւած են , մենք օգտա-
կար համարեցինք այդ նիստերի ար-
ձանագրութիւնները , չնայելով անոնց
երկարութեան , մաս առ մաս հրատա-
րակել Արմէնիաի մէջ մեր ընթերցող-
ների համար , որոնք , տարակոյս չու-
նինք թէ մեծ հետաքրքրութեամբ
պիտի կարդան :

Ահաւասիկ առաջին նստի արձա-
նագրութիւնը որ կարտագրենք թի-
ֆլիսի Արշալոյս լրագրէն .

Փետր. 20ին (5 մարտ) փոխարքայի
պալատում սկիզբ դրուեց Ալթուրկիասի
հայ և թուրք ժողովի կողմից ընտրե-
ւած պատգամաւորների խորհրդակցու-
թեանը , որը նպատակ ունի մշակել իրա-
կա' միջոցներ երկու հարեւան ազգերի
մէջ մի ամբողջ տարի տեւող փոխադարձ
թշնամանքին վերջ դնելու և երկրում հաս-
տատելու իսկական խաղաղութիւն :

Նրկուշարթի կէսօրուայ ժամ մէկին
պալատ էին ժողովել երկու ազգու-
թիւնների ներկայացուցիչները , հայերից
28 հոգի և թուրքերից 29 :

Պատգամաւորներից մի քանիսը գեռ
չեն եկել և սպասուում են այս օրերումս :
Ժամը 2ից անց բառորդ , դաշիճ մը-
տաւ երկրիս փոխարքան , կոմս Վորոն
ցով-Պաշկով , իր երեք օգնականների և
խորհուրդի անդամների հետ . խոր-
դակցութեանը մասնակցում էին Թիֆլի-
զի , Գանձակի և Նրեւանի նահանգա-
պետները , նաեւ փոխարքայի դիւանա-
տան տեսուչ Պետերսոն :

Փոխարքան ժողովը բացեց հետեւեալ
խօսքերով .

« Պարոններ , ամբողջ մի տարի է ինչ
շարունակուում է հայերի և թուրքերի
մէջ մի անմիտ թշնամանք . ամբողջ մի
տարւայ իմ ջանքերը վերջ տալ այդ ան-
կարգութիւններին , ունեցաւ միմիայն
այն հետեւանքը , որ աղողեց ընդհարում-
ներին թոյլ չտալ մեծ ծաւալ ընդունել
և ձեռք բերել մասնակի հանգստու-
թիւն : Այս յաճախ դիմել եմ կռուող կող-
մերի հոգեւորականութեանը , առաջար-

կելով նրանց իրանց ազգակիցների վրայ
ազդել և հաշտեցնել նրանց միմեանց
հետ , ցոյց տալով թշնամանքի ողջ ան-
մտութիւնը : Սակայն չնայելով նրանց տը-
ւած նոյն իսկ երդման խոստումներին ,
խաղաղութիւնը խանգարւել է շատ ան-
գամ հէնց նոյն օրը :

Այժմ ես ձեզ , հայ և թուրք ներկա-
յացուցիչներ , հրաւիրել եմ ոչ միայն
նրա համար , որ դուք ձեր ազգակիցների
վրայ ազդէք միմիայն խօսքով խաղաղու-
թիւնը վերականգնելու , այլ նաեւ նրա
համար , որ դուք քննէք վարչական այն
միջոցները , որով կարելի է օգնութիւնը
իրական դարձնել : Եւ տո՞ւմ սկսելու է
սար գնալը . այդ ժամանակը աչքի է
ընկնում յանցանքների և աւազակու-
թիւնների շատութեամբ : Խորհեցէք այն
միջոցների մասին , որը կարողանար կար-
գի բերել այս խնդրը . բայց որ գլխա-
ւորն է , պարոններ , յիշեցէք մի բան ,
որ որպէս զի ձեր խորհրդատուութիւնը
արդիւնաբեր լինի , անհրաժեշտ է ձեզ
բոլորովին անկողմնակալ վերաբերել
խնդրին . Հարցը նրանում չէ , թէ ո՞վ է
մեղաւորը այս շփոթի մէջ , այլ ո՞րոնք են
այս շարիքը արմատախիլ անելու իրական
միջոցները , չարիքը , որը վնասում է երկ-
րի նիւթական բարօրութեանը : Եփոթը
ձեռնտու է միայն աւազակների և յեղա-
փոխական կազմակերպութիւնների հա-
մար : Ձեր այս խորհրդակցութեան նա-
խագահութիւնը ես առաջարկել եմ գե-
ներալ լէյտենանտ Մալամային , որը ձեր
զրադմունքների աւարտումից յետոյ կը
ներկայացնի ինձ ձեր բացատրութիւննե-
րը : Յանկանում եմ ձեզ շուտով համա-
ձայնութեան գալ :

Նրբ փոխարքան աւարտեց իր խօսքը .
Նզիչէ ծ . վ . Մուրադեան հայերի կողմից
չնորհակալութիւն յայտնեց փոխարքա-
յին՝ « յուսով եմք որ մեր այս ժողովը չի
մնայ առանց բարեբեր հետեւանքի , մի
բան որ մեր բոլորիս պարտքն է և ան-
կեղծ ցանկութիւնը . » փոխարքան գլուխ
տեց և հեռացաւ դահլիճից :

Այնուհետեւ նախագահութիւնը յանձն
առաւ փոխարքայի օգնական գեներալ
Մալաման :

Գեճ . լիյտ . Մալամա . — Բոլոր այսօր
այստեղ ժողոված հայ և թուրք ազգի
ներկայացուցիչները գիտէք թէ որքան
կարեւոր է ձեր խնդիրը և ես յոյս ու-
նեմ , որ դուք որպէս ձեր ազգակիցների
անկեղծ և սրտակից բարեկամներ , միջոց
կը տաք մի ամբողջ տարւայ ընթացքում
եղբայրասպան շփոթի մէջ տանջւած բը-
նակչութեանը խաղաղել և հանգիստ
կերպով մտնել կուստուրական(1) և քաղա-
քացիական այն պայծառ ուղին , որ տեւել
մեզ հոկտեմբեր 17ի Բարձրագոյն մանի-
ֆեստը :

Բացելով այս նիստը և պարապմունք-
ները , ես ցանկանում եմ լսել ձեր ան-
կեղծ կարծիքները , թէ ո՞րոնք են աղէտի
գլխաւոր պատճառները , որով միայն մենք
կը գտնենք իսկական մեղաւորներին և
վերացնելով նրանց միջոց , մի կողմից
հանգստութիւն տաւ կը լինին երկ-
րին , միւս կողմից մենք կը քննենք այն
միջոցները , որով կապահովւէր երկրի խա-
ղաղութիւնը :

(Շարունակելի)

ԹԻՒՐԿԱԿԱՆ ԿԱՍԱԿԱՆ ՏՈՒԹԻՒՆԸ
ԽԱՅՏԱՌԱԿՈՒՄԸ

Բ . Դրան տեղեկութիւն հաղորդ-
ւած լինելով թէ Փրանսական Բաքէ
ընկերութեան Մարտէյլէն մեկնած
Circassie շոգենաւին մէջ որ փետր.
15/28ին Պաթում պիտի հասնէր ,
Նալպանդեան անուն Սեբաստացի ե-

(1) Կրթական . ԽՍԲ . ԱՐՄ .

րիտասարդ մը կայ որ 1896 թուակա-
նին Կ . Պոլսի Օսմանեան պանթաի
գրաւման գործին մասնակցած է և
այժմ ալ տինամիդ ու գէնք կը փո-
խադրէ կովկաս , Բ . Դրան հրամայե-
ր է Բաթումի իր հիւպատոսին որ ձեռ-
բակալէ այդ երիտասարդ :

Ուստի թիւրքական հիւպատոսը
դիմելով Բաթումի ընդհանուր նա-
հանգապետին , իր ըսած վտանգաւոր
յեղափոխականը ձերբակալելու հա-
մար բազմաթիւ ոստիկաններ իրեն
հետ կանուէ և երբ « Սիրքասի » շոգե-
նաւը Պաթում կը հասնի , անոնց
հետ մէկտեղ անմիջապէս կերթայ շո-
գենաւ որ մի' գուցէ փախչի Նալ-
պանդեան : Բայց ո՞րչափ մեծ կը լինի
ամենքի ծիծաղաշարժ զարմացումը
երբ կը տեսնուի որ Բ . Դրան եռան-
դոտ լրտեսները խաբած են եղբը
զինք , թէ տինամիդի կամ ոեւէ ուղ-
մամթիւրքի հոտն անգամ չկայ « Սիր-
քասի » մէջ և հիւպատոսը , փոխա-
նակ Նալպանտեանի , կը գտնէ հոն
Աւետիս Նիկողայոսեան անուն պարս-
կահպատակ Հայ երիտասարդ մը որ իր
անցած ժողով ցոյց կը տայ , պարսկա-
կան դեսպան Միրզա Մեքլոն խանէն
տրուած : Թիւրք հիւպատոսը կա-
ռարկէ թէ այդ անցագիր կեղծ է ,
թէ այդ երիտասարդը ծանուցուած
Նալպանտեանն է և թէ կուզէ ձերբա-
կալելով զայն Պաթումէն ղրկել Պոլսի
Բայց Պաթումի պարսկական հիւպա-
տոսը Միրզա Աղա խան եղելով թիւն
իմանալով կը միջամտէ և եռանդուն
կերպով բողոքելով թիւրք հիւպատո-
սին դէմ՝ Պաթումի տեղական ուս-
իշխանութիւններին , կազատէ երի-
տասարդ Նիկողայոսեանը կասկածոտ
թիւրք կառավարութեան ձեռքէն :

ԹԻՒՐԿԱԿԱՆ ԱՆԴԻԼԻԱ

« Թայմզ »-ի ստացած մէկ հեռագրին
նայելով , Թիւրքերն աւելցուցեր են Ա-
գապէի բերդապահ զօրքերն , որի մասին
վէճ ծագած է Թիւրքիաի և Անգլիե-
գիպտական կառավարութեան միջեւ , և
Դապազէն ալ չեն հեռացած մինչեւ այժմ :

— Կ . Պոլսէն Բէյքէրի գործակալու-
թիւնը մարտ 23ին հեռագրած է . « Կըս-
ուի թէ Բ . Դրանը յենելով 1892ին այժ-
մեան խնդրի գահակալութեան առթով
մեծ վէճերէն զրկուած հեռագրի մը վրայ ,
կը յայտարարէ թէ Դապազը օսմանեան
կայսրութեան ամբողջացուցիչ մէկ մասն
է և կը վերաբերի Աղապէ գաւառին :

Այստեղ ստացուած տեղեկութիւննե-
րին համեմատ , օսմանեան գինուորական
իշխանութիւնները պահականոցներ կը
հաստատեն Սինաի թերակղզիի սահմանա-
գծին երկարութեամբ , հարաւային ուղ-
ղութեամբ , կազա էլ Արիշի մէջտեղ հաս-
տատուած կէտէն դէպի Ագապէ : »

Նոյն գործակալութիւնը մարտ 24ին
հեռագրած է Կ . Պոլսէն . « Դապազի գոր-
ծին նկատմամբ Բ . Դրան ըրած պաշտօ-
նական յայտարարութիւնը . որի նկատու-
մամբ հեռագրուեցաւ երէկ , Լոնտոնի
օսմանեան դեսպանին զրկուած հեռագրի
մը միջոցով եղած էր որպէս զի դեսպանը
հաղորդէ Անգլիաի արտաքին գործերի
նախարարին . թէեւ Բ . Դրանը բացարձա-
կապէս չմերժեք իր զօրքեր Դապազէն
յետ քաշել , կը յայտարարէ թէ Դապազը
օսմանեան կայսրութեան ամբողջացուցիչ
մէկ մասն է և հետեւապէս Թիւրքիան
իրաւունք ունի այդ բերդաքաղաք զը -

բաւելու : Իր այդ յայտարարութեան հակառակ, միշտ յոյս կայ որ գիւտնա- գիտական միջոցով լուծուի այդ խնդիր, մանաւանդ որ այն պաշտօնագիրն որի վրայ կը յիշուի թիւը կառավարութիւնը, բնաւ իրեն իրաւունք մը չտար Գապահը գրաւելու : Ասոր համար Անգլիա կը պնդէ թէ իրենց մէջ եղած կարգադրութիւն- ները պէտք է յարգուին և չիրնար թոյ- լատուի թիւը քիմիայի հիմնական վարժու- քին որ ապօրինի է և անարդարանալի :

Կերելի թէ Բ. Դուռն ենթադրած էր որ Անգլիան առաջուան պէս չմտածելու ալ Գապահի վրայ և հետեւապէս ֆանա- ցած է իր ուզածը ընդունել տալ անոր : Անգլիան միշտ հաշտարար զգացումներով ոգեւորուած է . բայց թիւը քիմիայի ան- խոհեմութեան ապացոյցներ կուտայ, խնդիրը շատ հեռուն տանելով : Անգլիա կան դեպքան երկէ տեսակցութիւն մը ունեցաւ մեծ վիճիւրի և արտաքին գոր- ծերի նախարար թէ վիճիւր փաշարն հետ :

— Կ. Պօլսէն կը հեռագրեն մարտ 25ին . «Գապահի միջոցէպէ կը սպառնայ շատ ծանր կերպարանք մ'առնել, Բ. Դուռն յամառութեան հետեւածքով : Գործը հի- մա դիւանագիտական ասպարէզէն դուրս ելած է : Կը կարծուի այժմ որ վերջնադիր մը պիտի զրկուի Գապահի գինուորական հրամատարին, պահանջելով որ 24 ժա- մի մէջ յետ քաշէ իր զօրքեր Գապահէն, ապա թէ ոչ անգլիական մարտնաւ մը պիտի գայ ռաբակոնել իր դիրքը :

ԹԻԻՐԲԻԱԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գերմանական «Միլլըքէ» շոգե- նաւը 370 Գերմանացի զօրաւորներով Կ. Պօլս հասաւ մարտ 18ին : Նաւահանգիստը մտած միջոցին՝ նը- ւագախումբը Համիտիէ քայլերգը կը նուագէր :

— Լուր կայ թէ Ագապէի մէջ, որի համար վեճ ծագած է անգլիացի պա- տական կառավարութեան և թիւրք- քիմի միջեւ, ածուխի գերմանական ընկերութիւն մը ճիւղ մը պիտի հաս- տատէ, ածուխ տալու համար Հիճա- զի երկաթուղիներին և Ագապէի ու Մէտավարի միջեւ շինուելիք երկա- թուղային գծին :

— Պրուսիա մէջ Գայախանէ մեծ հրդեհ մը ծագելով մարտ 20ին, 100ի չափ տուն, խանութ և մթերանոց այ- րուեր են :

— Այս տարի Հոռով մէջ գումար- ւելիք միջազգային թղթատարական համաժողովին մասնակցող օսմանեան պատուիրակները հրահանգ ստացած են Բ. Դուռնէն որ համաժողովին բո- ղոքեն թիւրքի մէջ օտարազգի նա- մակատուներին գոյութեան դէմ :

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ ԲԵՏՎԱՆ ՓԱՇԱԻ ՍՊԱՆՆՈՒԻԼԸ

Կ. Պօլսէն մարտ 24ին տրուած հեռագիր մը կիմացունէր թէ Կ. Պօլ- սի քաղաքապետ Խամայիլ Բըտփան փաշան նախորդ երեկոյ սպաննուեր է քաղաքին արեւելեան շրջակայքին մէջ և թէ այդ սպանութիւն կը վերագ- րուի անձնական վրէժխնդրութեան մը :

Կ. Պօլսէն մարտ 26ին տրուած հե- ռագիր մ'ալ կը հաղորդէ հետեւեալը . «Քաղաքապետ Բըտփան փաշան ըս- պաննուները չորս քիւրտ բանուորներ

են որոնք ձերբակալուած են : Բաւա- կան մեծագումար գրամ գտնուեցաւ իրենց մօտ : Ազգէ զատ, մի քանի նը- շաններ կան որոնք ենթադրել կու- տան թէ սպաննուողները վարձատրուած են : Պրուսիա նահանգապետ Բէշտ փաշան Կ. Պօլսի քաղաքապետ ան- ւանուեցաւ, փոխանակ Բըտփան փա- շին :

ՌՈՒՍԻԱ

Մոսկուի մէջ հետզհետէ աւելի շնչուելով լուր կը պտըտի թէ քաղա- քական ընդհանուր գործադուլ մը անխուսափելի է : Երկաթուղիներին Մի- ութիւնը մինչեւ անգամ անհրաժեշտ կը համարի այդ : Գործադուլի մաս- նաժողովը մեծ շումարներ ունի եղբի- իր տրամադրութեան տակ, որով կապահովուի նոր գործադուլին յա- ջողութիւնը : Կերելի թէ այդ գոր- ծադուլի պատճառ պիտի դառնայ մա- նաւանդ կառավարական պաշտօնէու- թիւններին և գործարանատէրներին վարժուքն իրենց գործաւորներին հետ, որոնց նախորդ գործադուլնե- լի ժամանակ ըրած զիջումներէն չա- տը յետ առած են հիմա : Նաեւ իրենց գործաւորներին թիւը շատ պակսե- ցուցած են և կըսուի թէ նորէն ի- ընց պաշտօնեային մէկ մասն ալ պիտի արձակեն, անոնց քաղաքական կարծիքներին պատճառով : Գործա- րանատէրներին այդ տեսակ վարժուք- ներին դէմ է որ գործաւորները կու- ղեն զիրենք ապահովել, պահանջելով անոնցմէ որ տարեկան պայմանա- ղիրներ կնքեն իրենց հետ :

— Քննարկ-Խորքով-Սեւաստպոլի երկաթուղիի գծին վրայ, Ալեքսանդ- րովսի կայարանին մօտ, ճանապար- հորդներ տանող շոգեկառքի գնացքը գծէն դուրս ինկաւ : 20ի չափ ճան- բորդներ ծանրապէս վիրաւորուեցան, 5 շոգեկառքեր խորտակուեցան :

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ՄՈԼԵՌՈՒՆԴՈՒԹԻՒՆ

Աթէնքի մէկ քանի եկեղեցիներին մէջ փորձեր են քառաձայն երգեցո- ղութիւն մտցունել, փոխանակ բիւ- ղանդական երաժշտութեան որ կը գործածուի այժմ : Բայց Գունաստանի Սինոդը հակառակ է այդ նորու- թեան և չըջաբերականով մը պատ- էրբեր է եկեղեցականներին որ չպա- տարազեն երբ երգեցողութիւնը քա- ռաձայն լինի :

Կ. Պօլսի յոյն եկեղեցիներին դը- պիրները շնորհակալութեան գիր մը զրկել են եղբի Աթէնք Սինոդին, իր այդ աւանդամուրթեան համար :

Այս կը պատահի ճիշդ այն միջոցին որ Կ. Պօլսի հայ եկեղեցիներին մէջ, ինչպէս հրատարակած ենք Արմէնիաի նախորդ թուով, եռաձայն երգեցո- ղութիւն մտցունել սկսած են և այդ նորութիւն ոգեւորութեամբ ընդու- նելութիւն գտած է թէ՛ հայ ժողովու- ղէն և թէ՛ պատրիարքարանի կողմէն :

ՎՐԻՊԱԿ

«Արմէնիան» նուիրատուութիւն- ներ» շարքին մէջ որ հրատարակուած է 20րդ թուով, տպագրական սխալ մամբ չեն դրուած Տ. Մ. Պէրպէրեա նի միջոցով զրկուածին մէջ հետեւեալ ները, թէեւ համագումարը 50 տր. (250 ֆր.) ճշդութեամբ նշանակուած է :
Պ. Գ. 5 տր., Կ. Թ. 5, Ե. Գ. 5 և Գ. Մ. 5 տր. :

ՓՈՒՐԻԿ ՍՈՒՐԶԱՆԴԱԿ

Նիւ Եորք. Բալուշի.— Կ. Ն. հա- մար զրկած նամակնիդ ի՞նչ պէտք է անել : Եթէ կուզէք, ցոյց տուէք այս- տեղ մէկը որ անոր յանձնէք . եթէ ոչ, վերադարձի ծախքը զրկեցէք, հասցէնիդ որոշապէս իմացունելով : Կ. Ն. մեկնած է արդէն ասկէ :

ԽԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՆ

ՐԱՖԵԻԻ

«Խենթը և Զաւալէդդին» մէկ գրքի մէջ ամփոփուած, Նոր տիպ : Գինն է ֆր. 6.25 :
«Զաւալէդդին» առանձին . չքեղ նոր տիպ. ֆր. 2 :
«Խաչագորդի Յիշատակարանը» . Ա. Բ. Գ. Դ. մասերը մէկ գրքի մէջ : Նոր տիպ ֆր. 6.35 :

Նաեւ պատրաստ են վաճառուե- լու համար ԲԱՅԵԻԻ հետեւեալ գըր- քերը .

«Սամուէլ» Ա. Բ. Գ. հատոր . նոր տիպ . ֆր. 10.15 :
«Դաւիթ Բէկ» Ա. Բ. Գ. հատոր վեր- ջարանով . նոր տիպ . ֆր. 10.15 :
«Կայծեր» Ա. հատոր . նոր տիպ. գինն է ֆր. 6.75 :
«Կայծեր» Բ. հատոր և վերջ . նոր տիպ. ֆր. 8.90 :
«Ոսկի Աքաղաղ» նոր տիպ. ֆր. 3.80 :
«Վէպիկներ և Պատկերներ» Ա. և Բ. հատոր. ֆր. 11.40 :
«Զահրուար» վէպ. ֆր. 5 :

Դիմել

Madame Raffi.
32, Richmond Gardens.
Shepherd's Bush.
London. W. (Angleterre).

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՆ

ՄՈՒՐՃ Ամսագրի

1906 թ. No. 1

Շարունակում է բաժանորդա- գրութիւնը : Արտասահմանում բաժ- նորդագրին է տարեկան 12 րուբլի (կամ 32 ֆր.) : Տարին 12 մեծագիր, ստուար հատորներ : Հասցէն՝

Rédaction de la Revue MOURTCH
TIFLIS (Russie)

ՀԱՅ ԼՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՐԻԻՐԱՄԵԱՅ (1794-1894)
ՅՈՐԵԼԻՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

Հայ ազգին մէջ լրագրի սկզբնաւո

րութեան դարադարձին առթով 1894 թուականին հրատարակուած այս միա- ծալ դիրքով և լուսատիպ (phototypi- que) չքեղ պատկերի մեծութիւնն է 50×35 հարկերորդամէթը և տպուած է 70×45 հարկերորդամէթը քարտո- նի (carton) վրայ այլ և այլ բնագրով : Մէջտեղը գրուած է հայ լրագրու- թեան հիմնադրին, Տ. Յարութիւն Բէշտ. 1894ին հայերէն լեզուով հրատարակուող բոլոր լրագրիները, անոնց գրէթէ ամենքի խմբագրապետ- ների պատկերներով :

Գինն է 4 ֆրանք, ճանապարհա- ծախքը մէկտեղ հաշուած . իսկ Պարս- կաստանի համար 2 ֆրանք և 50 սանթիմ :

ԻՄ ՆԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐ

(Կ. ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՅՈՑ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱՒԵՆՈՒՄ ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ)

ԳՐԵՑ ԱՊԼԱՐԱՐԻՑ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած կը ներկայացունէ ընտանեկան տիպա- պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թէ անբարոյական մի հայր իւր ազգակո- ուած վարքուբարքով որչա՞փ չափք- ների պատճառ դարձած է և վերջի վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռքով սպաննուած և անհետացած է ալ . խարհէ : Գին 1 ֆրանք :

ՄԻԶՐԱՆ Կ. ՓՈՓՐԷԶԱՆԵԱՆ

Գործարանատէր Եգիպտական և Իսր- քական գերբնորի սկիւրդիներ և կըս- րուած ծխախոտի .

ՆԱԵԻ ՆԵՐԱՄՈՂ

Թիւրքական ընտիր ծխախոտի տեսակների .

Téléphon 5116 Madison Sq.
Հասցէ՝ M. G. Toprahanian
334 Fourth Ave.
(E. U. d'Amérique) New York

Ինչպէս ամեն լրագրիներ, Արմէնիա- յէ կընդունի ծանուցումներ հրատարա- կելու համար . անոնք որ պէտք կունե- նան Արմէնիաի միջոցով մէկի դիմում ա- նել կամ մի բան յայտարարել, պատրաստ ենք ընդունել իրենց ծանուցումները, ըստ րադրական սովորութեան : Ծանուցում- ների գրիները նշանակուած են Արմէնիաի հակառակ, տառին վրայ հաշուելով . 1 եր- կաթագրի (գլխագիր) համար 2 սանդիկ և 1 բոլորգրի համար 1 սանդիկ : 3 սա- ճալ գրուելիք ծանուցումի գինն ըն- 10 ֆրանք կը լինի . 10 և աւելի ան- ջամներ գրուելիք ծանուցումի գինն ըն- րայ 0/0ին 30 ֆրանք : Սակարկութիւն չը- քուտուիր :

ՏՆՕՐԷՆ—ԻՄՐԱԳԻՐ

Պ. ՓՈՓՐԷԶԱՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԷԼ

Հայերէն տպարան Պ. Փոփրէզապեանի
Le Gérant: François CARRIERE
Marseille. — Imprimerie du Midi